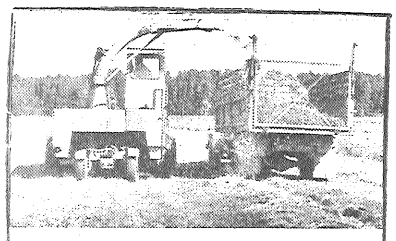

LIELAIS SIENA LAIKS — ZIEMAS PIENA LAIKAM

VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJIETIES!

ĻENINA KAROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

● Iznāk kopš 1950. gada 29. marta ● Nr. 70 (5919) ● Ceturtdien, 1989. gada 15. jūnijā ● Maksā 3 kap.

Preiļu rajona CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

Degpunktā

Par lopbarības sagatavošanas gaitu kolhozā «Sarkanā ausma» stāsta saimniecības galvenais agronoms B. Zalāns:

— Ganāmpulkam jāsagatavo 1 390 tonnas siena, 3 458 tonnas skābsiena, 60 tonnas zāles miltu un 4 300 tonnas skābbarības. Tiesa, zālāju ražība varētu būt labāka, bet gaidīt vairs nav ko, jo zelmenis pietiekami nobriedis.

Sagatavotas 990 tonnas skābsiena un ieliktas 680 tonnas skābbarības, ir 14 tonnas zāles miltu.

Lai lopbarības sagatavošana ritētu raiti, tehniku un cilvēkus sadalījām pa ražošanas iecirkņiem. Siena pļāvēji, savācēji, transportētāji un blietētāji savus pienākumus pilda cītīgi.

Piemēram, otrajā ražošanas iecirknī lopbarības sagatavošanā nopietni strādā pļāvēji P. Džerinš, V. Ondzulis, pacēlāji A. Pastars, V. Klavinskis, transportētāji A. Anspoks J. Buks, traktoristi G. Rožāns, E. Mozuļčiks, šoferis A. Danovskis. Atbildīgs pienākums ir blietētājam, jo no viņu darba lielā mērā būs atkarīga skābsiena vai skābbarības kvalitāte. Skābbarības zaļo masu blietē A. Anspoks, J. Irbe, J. Pastars, A. Pastars.

Ir noteikta piemaksa. Par optimālajos terminos piepildītu tranšeju viss kolektīvs saņem 200 rubļu piemaksu. Tas mudina strādāt ar lielāku atbildības izjūtu.

Protams, lopbarības sagatavošanas laikā neiztiekam bez savām sīkām problēmām. Tā, kā gribētos, nesokas zāles miltu sagatavošana. Un ir vēl viens «bet», ko es lūdzu pateikt rajona vadītājiem. Nu, nesūtiet kā uz neprātu to alkoholu uz lauku veikaliem! Dažu labu reizi grādīgais izsit no darba ritma, un rezultāts var sanākt bēdīgs. Bet citādi siena laiks iegājis degpunktā.

A. VELDRE

ATTĒLOS:

☐ *pirmais uz stripas no rīta ar «E-281» bija mehanizators Alfrēds Pastars;*

☐ *smagās kravas ar sasmalcinātās zāles masu aizved šoferi Jānis Muižnieks un Edgars Mozuļčiks.*

J. SĪLICKA foto

PSRS Tautas deputātu kongress

Epiloga vietā

MASKAVA, 11. jūnijā. LATINFORM speciālkorespondents Oļegs Jazevs ziņo:

Kļuvis tukšs viesnīcas «Moskva» foajē, kas pēdējās divarpus nedēļas, mums, žurnālistiem, bija gan preses centrs, gan vieta, kur tikties ar kolēģiem, gan savdabīgs kongresa diskusiju klubs. Tur savas ārkārtējās apspriedes rīkoja deputāti, tur dzima dokumenti, ar kuriem viņi nākamajā dienā kāpa tribīnē. Tur savus deputātus sagaidīja vēlētāji, lai nodotu lūgumus, norādījumus, vēstules un telegrammas...

Šodien pie viesnīcas vairs nestāv rindā melnās «Volgas», kas ik brīdi pēc deputātu pirmā pieprasījuma bija gatavas doties gan pa galvaspilsētu, gan uz Maskavas apgabalu. Krietni nogurušais viesnīcas apkalpojošais personāls noņem no sienām kongresa ziņojumu ekspresizlaidumus un TASS fotohronikas planšetes, novāc no galdiem aicinājumus un neformālo organizāciju laikrakstus. Pēdējie brauc projām deputāti, kuriem foruma beigās vēl nācās krietni pastrādāt Augstākās Padomes palātu sēdēs. Taču vietas viņiem jau rezervētas, un pēc nedēļas viņi atkal sapulcēsies, lai, nedaudz atvēsuši pēc emocijām un karstajām diskusijām, ķertos pie parlamentārā ikdienas darba.

Tieši palātu komisijās un apakškomisijās jāizstrādā dokumenti, no kuriem daudzi tiks iesniegti rudenī paredzētajam kārtējam kongresam izskatīšanai. Tātad mūsu republikas deputātiem — I. Bišeram, J. Bojāram, M. Kosteņeckai, I. Ķezberam, N. Neilandam, V. Skudram, V. Tolpežņikovam, J. Vagrim, M. Vulfsonam un dažiem citiem — nāksies krietni pastrādāt. Starp citu, I. Bišeram, kas ievēlēts par Tautību Padomes priekšsēdētāja vietnieku, vajadzēs apvienot arī vairāku komisiju locekļa pienākumus.

Pēc kongresa es uzdevu dažiem mūsu delegācijas locekļiem diezgan banālu un acīmredzot jau līdz kaklam apnikušu, bet man svarīgu jautājumu: kā jūs vērtējat aizvadīto kongresu?

J. G e i b a : «Dažādi. Žēl, ka pirmajās dienās veltīgi tika izšķiests daudz derīgas enerģijas. Svarīgi ir tas, ka tagad skaidri zinu spēku samēru, esmu ieguvis pieredzi un daudz jaunas informācijas. Apliecinu cieņu mūsu līderim par viņa pacietību un prasmi izkļūt no sarežģītām situācijām.»

D. Ī v ā n s : «Aptuveni tā arī biju iedomājies foruma darbu. Iepriecina tas, ka vismaz jautājumā par Molotova — Ribentropa paktu pavirzījāmies uz priekšu. Iepriecina, ka vārdi — politiskā un ekonomiskā suverenitāte — nevienam vairs neuzdzen drebuļus. Daudz ieguvu, strādādams kongresa redakcijas komisijas sastāvā. Žēl, ka ārpus tās ietvariem palika tādi jautājumi kā PSRS nacionālā un valstiskā iekārta un antidemokrātisko dekrētu atcelšana.»

V. B r e s i s : «Labi tas, ka izdevās no tribīnes plaši darīt zināmas reģionālā saimnieciskā aprēķina idejas. Gluži neapmierina N. Rižkova runa — daudz deklarāciju, paliek neskaidrības. Krietni vairāk konstruktīvisma un jaunu pieeju bija N. Smeļova un G. Popova sava veida koreferātos. Žēl, ka šie cilvēki nav premjera ekonomisko konsultantu skaitā.»

Nobeidzot foruma vērtējumu, citēšu fragmentu no ietekmīgajā ASV žurnālā «Wall Street Journal» publicētā raksta, kas bija lasāms kongresa sekretariāta pēdējā biletenā: «Padomju Savienības vadītājs atklāti risināja dialogu ar sabiedrību... Kongresa vētrainās sēdes galvanizēja tādu parādību kā sabiedrība... Vairums domstarpību radās sakarā ar ieteikto sociālo, ekonomisko un politisko reformu realizēšanas tempiem, nevis ar to būtību.»

Neko nepiebildīšu. Notikušo novērtēs laiks.

LATINFORM

VĒLĒTĀJU ZINĀŠANAI

Šī gada 17. jūnijā plkst. 10.00 Preiļos, kinoteātrī «Ezerzeme» un plkst. 15.00 Līvānu kultūras namā notiks tikšanās ar PSRS tautas deputātiem **Marinu Kosteņecku** un **Alfrēdu Čepāni**.

Atmodu — ar skaidru prātu

AICINĀJUMS VISIEM LATVIJAS IEDZĪVOTAJIEM

Šī gada pirmajos mēnešos Rīgā degvīna realizācija, salīdzinot ar iepriekšējā gada sākumu, pieaugusi par vairāk nekā 140 procentiem. Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos alkohola dzērienu patēriņš pieaudzis pat 2,3 reizes. Republikā atsākts ražot un realizēt īpaši bīstamos alkohola surogātus — stiprinātos vīnus.

Demagogiski tiek apgalvots, ka 1985. gadā pieņemtie likumdošanas akti neko pozitīvu mūsu tautai neesot devuši.

Taču ielūkosimies faktos! Laikā no1984. līdz 1987. gadam alkohola dzērienu patēriņš vidēji uz vienu iedzīvotāju samazinājās no 10,5 līdz 4,7 litriem absolūtā alkohola. Tā rezultātā palielinājās iedzīvotāju vidējais mūža ilgums, samazinājās mirstība (pārējie faktori, kas to ietekmē, piemēram, ekoloģiskā situācija, praktiski nav uzlabojušies). Pirmo reizi pēckara periodā par vairāk nekā 30 procentiem samazinājās saslimstība ar hronisko alkoholismu, apmēram sešas reizes samazinājās saslimstība ar alkohola psihozēm, radās pat brīvas vietas narkoloģiskajās nodaļās.

Šobrīd jau redzamas pirmās sekas jaunajam dzeršanas vilnim: atkal sāk pieaugt saslimstība ar hronisko alkoholismu un alkohola psihozēm, daudz nemierīgāk kļuvis uz ielām.

Alkohola dzērienu tirdzniecības paplašināšanas aizstāvji apgalvo, ka tas nepieciešams budžeta deficīta segšanai un ekonomikas «atveseļošanai». Taču dažādu valstu zinātnieki jau sen pierādījuši, ka šis apgalvojums ir nepamatots.

Apstākļos, kad valstī vēl aizvien nav novērsti dzeršanas sociālie un psiholoģiskie cēloņi, šāda politika ved pretī katastrofai.

Latvijas iedzīvotāji! Mēs ticam, ka šajā kritiskajā situācijā jūs izvēlēsieties skaidru prātu.

Mēs aicinām apzināties, ka tikai skaidrā prātā darīts darbs var būt radošs un kvalitatīvs. Centieni neizdarības un kļūdas ekonomiskajā politikā atrisināt ar «alkohola rubli» republiku attālina no kardinālām saimnieciskās dzīves reformām un ekonomiskās suverenitātes.

Tautas nākotnes atslēgas atrodas mūsu rokās. Mums jāzina, ka katra nākamā paaudze kļūst aizvien neaizsargātāka pret alkoholu. Ja no 1938. gadā dzimušajiem ar alkoholismu saslima tikai 8,9 procenti alkohola lietotāju, tad no 1953. gadā dzimušajiem jau 20,3 procenti — katrs piektais. Sešdesmitajos, septiņdesmitajos gados dzimušajiem briesmas noklūt alkohola atkarībā ir vēl lielākas.

Latvijas sievietes! Katru gadu mūsu republikā 400 — 500 bērni tiek atšķirti no ģimenēm, kuras nenodrošina viņiem normālus apstākļus un audzināšanu. Deviņdesmit pieci procenti Latvijas bērnu namu audzēkņu ir dzīvu vecāku bāreņi. Ģimeņu sabrukums ir tieši proporcionāls dzeršanai. Mēs aicinām jūs vienmēr atcerēties, ka bez stipras un stabilas ģimenes nebūs stipras tautas, stipras valsts. Lai jūsu ģimenes pavardu nekad neapdzēš alkohols!

Mēs aicinām visus republikas politiskos darbiniekus, cīnītājus par pārbūvi apzināties, ka cīņa pret alkoholu un citām apreibinātājvielām ir bijusi visu progresīvo kustību neatņemama sastāvdaļa. Katra tautas atmoda ir sākusies ar skaidru prātu, katra reakcija — ar alkohola uzplūdiem. Būsim tālredzīgi! Stāvēsim nomodā par tautas spēku un garīgo enerģiju! Krāsim to!

Brīvu valsti spēs veidot tikai brīva tauta, bet brīvu tautu — gara brīvi cilvēki. Citas brīvības nav.

Raimonds Pauls, Uldis Laucis, Jānis Strazdiņš, Ivars Seleckis, Džemma Skulme, Andris Jakubāns, Jānis Stradiņš, Ābrams Klockins, Rolands Kalniņš, Aivars Klavis, Vladlens Dozorcevs, Vilis Seleckis, Valdis Birkavs, Viļņis Baltiņš, Daumants Znatnajs, Māra Zālīte, Jānis Veide, Jānis Skanis, Henrihs Runds, Latvijas Tautas Frontes Dome, žurnāla «Veselība» redakcija un redkolēģija.

Aicinājums pieņemts pēc bezalkohola biedrības «Ziemeļblāzma» iniciatīvas.

„Alkohols ir arī ideoloģisks ierocis!"

BORISS ISKAKOVS:

Vissavienības atturības kluba «Trezvostj» izbraukuma sēdē, kas notika Rīgas atturības klubā «Ametists» un II Latvijas atturības klubu salidojumā Smiltenē, piedalījās pārstāvji no dažādiem mūsu valsts reģioniem. Kluba «Trezvostj» priekšsēdētājs — G. Plehanova Maskavas Tautsaimniecības institūta statistikas katedras vadītājs, ekonomikas zinātņu doktors, profesors Boriss Iskakovs ar saviem uzskatiem iemantojis gan draugus, gan ienaidniekus. No partijas profesoru izslēdza jau pārbūves laikā. Tikai pēc PSKP CK partijas kontroles komitejas iejaukšanās Borisu Iskakovu atjaunoja partijas rindās. Ceram, ka radikālā atturības ideju propagandista viedoklis — it īpaši cukura un kandžas tecināšanas jautājumos — ieinteresēs arī mūsu lasītājus.

— Vispirms, cienījamo profesor, dažus vārdus par jūsu klubu, tā uzdevumiem un iespējām tajā iestāties.

— Vissavienības atturības klubs «Trezvostj» nodibināts īsi pirms partijas XIX konferences. Vissavienības Brīvprātīgās atturības veicināšanas biedrības Centrālās padomes paspārnē kā patstāvīga juridiska persona. Kluba galvenais uzdevums ir atturības kustības zinātniska izpēte un praktisko ieteikumu izstrāde. Citādi līdz šim mūsu darbība bieži vien vairāk balstījās uz emocijām un intuīciju, bez kā neiztiksim arī turpmāk, jo patiess entuziasms ar to vienmēr ir saistīts, taču bez nopietniem sociologiskiem pētījumiem, bez biologijas un ģenētikas atzinām, bez dziļas ekonomiskās analīzes mūsu virzība uz priekšu nav iedomājama.

— Vai bez jūsu kluba tas nebūtu iespējams?

— Protams, ka būtu. Taču ir būtiska atšķirība, vai pētīt formāli, vai pētniecības darbā iesaistīt entuziastus, kuriem ir ne vien dziļas un plašas priekšzināšanas, bet arī stingra atturībnieka pārliecība. Par mūsu kustību vispirms skaidrībā jātiek mums pašiem.

— Septembrī Vissavienības zinātniski praktiskajā konferencē Brestā vairākkārt tika izteikts priekšlikums par vienota valsts zinātniskā centra izveidi, kam būtu jānodarbojas ar kompleksu tādu sociālo slimību, kā narkomānija, toksikomānija, alkoholisms un prostitūcija zinātnisko pētniecību, prognozēšanu un praktiskiem ieteikumiem šo parādību novēršanā, bet jūs jau šajā virzienā esat sākuši strādāt.

— PSKP Centrālās Komitejas 1985. gada lēmumā par žūpības un alkoholisma novēršanu PSRS Valsts Zinātnes un tehnikas komitejai, PSRS Zinātņu akadēmijai, PSRS Medicīnas zinātņu akadēmijai un PSRS Pedagogijas zinātņu akadēmijai kopā ar ieinteresētajām ministrijām un resoriem ieteikts izstrādāt kompleksu valsts programmu žūpības un alkoholisma novēršanai un profilaksei, ietverot tajos sociālos, ekonomiskos, demogrāfiskos, audzinošos, tiesiskos, psiholoģiskos un medicīniski bioloģiskos aspektus. Pagaidām, lai arī pagājuši jau trīs ar pus gadi, šī programma pilnībā izstrādāta vēl nav. Taču apstākļos, kad konservatīvo spēku aktivitātes novedušas pie alkohola ražošanas paplašināšanas un alkohola lietošanas tradīciju atdzīvināšanas mēģinājumiem, nekas cits neatliek kā nodarboties ar zinātni sabiedriskā kārtā. Un šajā darbā mēs aicinām zinātniekus entuziastus no visām mūsu valsts malām.

— Kas var kļūt par kluba «Trezvostj» biedru?

— Ikviens mūsu zemes pilsonis, kas sevi jau apliecinājis atturības kustībā un kam ir vietējā atturības kluba vai biedrības pirmorganizācijas ieteikums. Tādējādi ceram apvienot pārliecinātāko un pieredzējušāko atturībnieku spēkus.

— Bet kāpēc ar visu to nevar nodarboties biedrībā?

— Kā jau teicu, darbojamies biedrības Centrālās padomes paspārnē, tāpēc nebūtu pareizi pretstatīt atturības klubu atturības veicināšanas biedrībai. Šāda tendence ir vienam otram biedrības štata darbiniekam, kurš savu nekompetenci un nekonsekvenci mēģina maskēt ar nepamatotiem apgalvojumiem, it kā atturības klubi būtu biedrības ienaidnieki. Tās ir mākslīgi uzkurinātas kaislības. Un galu galā mūsu kluba biedri ir arī biedrības biedri. Tāpēc nekādas pretrunas šeit nav. Autoritāte ir iegūstama tikai darbā.

— Pat visai augsta ranga darbinieki ir izteikuši šaubas par Brīvprātīgās atturības veicināšanas biedrības lietderību un nepieciešamību. Atskan pat apgalvojumi, ka radikālie 1985. gada lēmumi pretalkohola jomā nav devuši nekādus rezultātus, bet radījuši pat jaunas problēmas. Kā jūs vērtējat šādus izteikumus?

— Vainot sabiedrisku organizāciju par to, ka valsts iestādes, ministrijas un resori nav izpildījuši partijas Centrālkomitejas lēmumus, manuprāt, nav visai nopietni. Pēdējā laikā sociālistiskā plurālisma aizsegā tiek paust uzskats, ka 1985. gada radikālie lēmumi esot tautai uzspiesti un cilvēka cieņu aizskaroši. Domāju, ka galvenā kļūda jauno uzdevumu risināšanā bija veco administratīvi birokrātisko metožu pielietojums, kas lielā mērā diskreditēja atturības ideju jau pašā iedīglī. Ideoloģiskie kadri, kam vajadzēja nodrošināt šī lēmuma izpildītāju psiholoģisko sagatavotību, paši šim uzdevumam vēl nebija sagatavoti un daudzos gadījumos arī pilnīgi neatbilstoši darbinieki. Priekšplānā izvirzījās administratīvās metodes. Taču neraugoties uz visām kļūdām, saorganizētību un kampaņveida raksturu, līdz pat 1988. gadam mēs varējām vērot demogrāfisko rādītāju uzlabošanos, noziedzības samazināšanos un citus iepriecinošus rezultātus. Samazinājusies vispārējā saslimstība, tajā skaitā saslimstība ar alkoholismu, palielinājies mūža ilgums. Pirmo reizi mūsu valstī samazinājās mirstība alkohola dēļ — pēc zinātnieku aprēķiniem ik gadu tādējādi mums izdevās saglabāt dzīvību apmēram 200 tūkstošiem cilvēku. To nedrīkst neņemt vērā.

— Bet rindas pēc alkohola, vai tās nav pazemojošas?

— Ja rindu pēc narkotiskas vielas uzskata par pazemojošu, tad ne mazāk pazemojošas rindas pēc teātru izrāžu un koncertu biļetēm, pēc biļetēm uz vilcienu, lidmašīnu, pēc desām un citiem pārtikas produktiem. Grūtības alkohola iegādē ir viens no tiem ceļiem šīs sociālās slimības mazināšanā, ko ieteicis ANO Vispasaules veselības aizsardzības organizācija. Attiecīgajos Centrālkomitejas lēmumos alkohola ražošanas samazināšana bija tikai viens no punktiem plašajā kompleksajā programmā.

— Apmēram pusotru gadu masu informācijas līdzekļos tika kultivēta doma, ka ierobežojumi alkohola iegādē ir noveduši pie kandžas tecināšanas uzplaukuma un cukura deficīta.

— Pat nespeciālistam skaidri saprotams, ka cukurs nepazūd kandžā. Cik man zināms, tad jūsu republikā, pēc jūsu lekšlietu ministrijas datiem tikai katrā piektajā gadījumā, kad iznemta kandža, kā izejviela lietots cukurs. Žurnāla «Voprosi ekonomiki SSSR» rīkotajā apaļajā galdā tika minēti arī fakti, kad veseli cukura ešeloni kursē no vienas pilsētas uz otru, bet pavisam bija konkrēta runa par vagoniem ar cukuru, ko nepieņēma Irkutskā, pāradresēja uz Baltiju, no kurienes tie atkal aizceļoja tālāk. Mākslīgais deficīts mums ir arī citām pirmās nepieciešamības precēm.

— Tātad ir ieinteresētie?

— Jā, alkomafija un alkolobijs, kas katru gadu savā kabatā iebāž no 5 līdz 11 miljardiem rubļu. Šādi aprēķini balstās uz statistisko analīzi, sociologiskām aptaujām un ekonomiskām aplēsēm. Alkomafijas pamatu veido tirdzniecības darbinieki, bet alkolobijs ir viņu pārstāvji varas koridoros. Šos miljardus rubļu bezstrādes ienākumu viņi gūst no alkohola tirdzniedības naktīs un vēlās vakara stundās vai agri no rīta, tāpat dažādās citādās spekulatīvās operācijās.

Jau Karlis Markss atzīmēja, ka bizness mīl augstu peļņas procentu — pie 100 procentu peļņas tas mīda kājām visus cilvēku likumus, pie 300 procentiem peļņas nav tāda nozieguma, kuru tas neizdarītu karātavu draudu priekšā. Bet alkobiznesa peļņa sasniedz pat 700 līdz 800 procentus. Te, lūk arī ieinteresētība. Taču alkomafija saprot, ka visus bezstrādes ienākumus tā piesavināties nedrīkst, tāpēc pieļauj to vairākkārtēju pārdalīšanu. Alkohola korupcijas metastāzes aizstiepjas no morāli nestabiliem tirdzniecības darbiniekiem līdz morāli nestabiliem tiesībaizsardzības orgānu, padomju un partijas darbiniekiem.

— Bet bez mafijas, droši vien, pastāv vēl kādi objektīvi nosacījumi, kāpēc vēršas atkal plašumā alkohola ražošana un pārdošana?

— Pašlaik ir tā, ka visi vietējie budžeti ir finansiālā alkohola atkarībā. No vienas puses — partijas politika aicina uz atturību, bet no otras puses — vietējie varas orgāni ir ieinteresēti nodzirdīt savus iedzīvotājus, jo no tā lielā mērā atkarīgs vietējais budžets. Šo pretrunu vajag likvidēt. Mēs, ekonomisti, ierosinām noņemt no apgrozījuma ienākuma nodokli un to nomainīt ar tā saukto padomju desmito tiesu. Tas nozīmē, ka visi uzņēmumi, kas vietējās padomju varas teritorijā ražo produkciju, no kopprodukta atskaita desmito daļu vietējā budžetā.

Un vēl. Vai mēs to gribam vai nē, nedrīkst nerēķināties ar faktu, ka konservatīvajām aprindām — birokrātijai un privilēģētajiem slāņiem — alkohols ir arī ideoloģiskais ierocis, jo visvairāk tās baidās no atskurbušas, domājošas tautas.

— Vai jūs nepārspīlējat?

— Centīšos pamatot savu viedokli ar faktiem no vēstures. 1956. gada notikumi Ungārijā, 1968. gads Čehoslovakijā un 1980. gads Polijā ir līdzīgi arī tajā ziņā, ka visās šajās zemēs tajā laikā bija visaugstākais alkohola patēriņš. Visās šajās valstīs ekonomiskās un politiskās krīzes priekšvakarā šim faktam nav nejaušs raksturs. Atcerēsimies, ka baltais cilvēks indiānu iznīcību ar alkohola palīdzību panāca trīs paaudžu laikā. Neaizmirsīsim, ka stagnācijas laiku ekonomika lielā mērā balstījās uz naftu un alkoholu. Vai tiešām esam tik naivi, ka neredzam šīs likumsakarības darbojamies arī šodien?

— Konservatīvo spēku pretpolā Baltijas valstīs izveidojusies Tautas fronte, arī citos mūsu lielās zemes reģionos tauta sāk mosties. Kādas pēc jūsu domām ir šīs pārbūves kustības perspektīvas?

— Viss ir atkarīgs no mērķu skaidrības, disciplīnas un sadarbības starp tautu un progresīvajiem vadītājiem. Šajās spīlēs starp augšu un apakšu jāpadara nekaitīgi konservatīvie spēki. Taču mēs nedrīkstam aizmirst, ka attieksme pret alkoholu ir tas lakmusa papīrinš, kas parāda arī patieso attieksmi pret pārbūvi. Lielā brēka ap cukuru un kandžu bija sacelta viena iemesla pēc, lai dezinformētu sabiedrisko domu un rastu attaisnojumu alkohola ražošanas un tirdzniecības paplašināšanai. Jājautā, kāpēc tad atklātības laikā no tautas būtu slēpjams PSRS Ministru Padomes 1988. gada 10. augusta lēmuma Nr. 990 31. punkts, kas nav paredzēts publicēšanai presē. Un zīmīgi, ka lēmums pieņemts pēc Valsts Agrorūpnieciskās komitejas un Tirdzniecības ministrijas priekšlikuma. Zinu, ka jūsu republikā ir pieņemts Likums par svarīgu valsts dzīves jautājumu tautas apspriešanu. Tajā teikts, ka šim likumam jāveicina pilsoņu piedalīšanās lēmumu izstrādāšanā svarīgos valsts un sabiedriskās dzīves jautājumos, balstoties uz plašu atklātumu, darbalaužu dažādo viedokļu un priekšlikumu salīdzināšanu un ievērošanu. Taču atturībnieku viedokli bieži vien cenšas iztēlot par ekstrēmistu prasībām, vai arī atturībniekus vispār nelaiž pie vārda. Tādējādi Konstitūcijā it kā garantētā preses brīvība pārvēršas tikai par fikciju. Nepieciešama patiešām brīva un neatkarīga prese.

Pārbūves kustībai jāiet kopsolī ar atturības kustību, tad panākumi neizpaliks. Cilvēkiem ir jāzina visa patiesība par alkoholu, viņiem ir jāizjūt trauksme par briesmīgo alkohola genocīdu, kas ik gadu mūsu valstī panem desmitreiz vairāk dzīvību nekā uz Hirosimu nomestā atombumba 1945. gadā. Pārbūvi un laimīgu dzīvi spēs nodrošināt tikai fiziski un garīgi spēcīgi cilvēki ar skaidru galvu. Esmu pārliecināts, ka tā atmoda, kas sākusies jūsu republikā ar Tautas frontes atbalstu, atvērs acis daudziem. Arī par cukura mītu.

— Paldies par sarunu.

Ar profesoru Borisu Iskakovu runāja Ints Heidemanis

(«Ziemeļblāzma»)

Kurp plūst Dagestānas APSR spirta upes?

Šī gandrīz vai detektīvoperācija sākās 1988. gada beigās, kad Mahačkalas pilsētas iekšlietu daļas darbinieki atklāja Akaudina Amajeva pagrīdes «firmu», kas nodarbojās ar degvīna izlaidi un pārdošanu. Mājas «rūpnīcā» atrada apmēram tūkstoš pārdošanai paredzētas pudeles ar paštaisītu degvīnu, kā arī spirtu, etiķetes, korķus, aizvalcējamās mašīnas.

Iekšlietu daļas operatīvā grupa uzsāka rūpīgu izmeklēšanu. Saites veda uz Azerbaidžānu. Aizdomās turētos sāka pastāvīgi novērot. Mašīnas ar Azerbaidžānas numuriem, kas piederēja «degvīna darboņiem», ievēroja Dagestānas galvaspilsētā. Kļuva skaidrs: tikts uz pēdām pamatīgai afērai. Bet pat Dagestānas iekšlietu ministrijas darbinieki, kuriem nācies redzēt visādus skatus, bija pārsteigti, saņemot paziņojumu, ka no Azerbaidžānas Ahsuinas un Diviči vīna fabrikām šo uzņēmumu darbinieku un apsardzes pavadībā ceļā devušies četri lieljaudas «KamAZi», kuru cisternas līdz augšai bija piepildītas ar spirtu.

Sociālistiskā īpašuma izlaupīšanas apkarošanas nodaļas operatīvie darbinieki vispirms organizēja šai karavānai «zaļo gaismu» visa ceļa garumā. Viena no mašīnām izkrāva produkciju pie kāda «pircēja» Izberbašes pilsētā, bet trīs pārējās devās uz Mahačkalu, kur pie Valsts autoinspekcijas posteņa tika aizturētas it kā dokumentu pārbaudei. Nepaguva šoferi uzrādīt ceļazīmes, kad no netālu stāvošajiem autobusiem un ātrās palīdzības mašīnām metās ārā aizturēšanas grupa, un «biznesmeņi» un to pavadoņi, kuriem pat neradās aizdomas par notiekošo, tika ieslēgti roku dzelžos. Pārmeklējot apcietinātos, atrada ieročus, munīciju un rokas granātu.

Nākošajā rītā Azerbaidžānas vīna fabrikas noliktavas bija slēgtas. Pārbaude konstatēja 40 tonnu spirta iztrūkumu, kas naudas vērtībā sastādīja apmēram divus miljonus rubļu. Tieši tāds daudzums spirta bija atrasts aizturētajās mašīnās. Ekspertīze apliecināja, ka spirts, kas atrodas fabriku glabātuvēs un mašīnās, ir identisks. Tik liela zādzība šajā nozarē bija atklāta pirmo reizi četrdesmit gadu laikā. Izmeklēšana par neveiksmīgajiem miljonāriem tuvojas beigām. Tiesa noteiks katra noziedznieka vainu.

ATTĒLĀ: aizturēšanas grupa pie karavānas.

TASS fotohronika

RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES SESIJAI GATAVOJOTIES

Priekšplānā — dabas aizsardzība

Ir tāds teiciens: kas sargā dabu, tas sargā Dzimteni un pats sevi. Sevišķi svarīga nozīme tam ir tagad, kad ekoloģijas jautājumu risināšana izvirzījusies priekšgalā.

Tādēļ arī rajona izpildkomiteja nolēmusi rajona Tautas deputātu padomes kārtējā sesijā, kas notiks 28. jūnijā, apspriest rajona ekoloģiskā stāvokļa un iedzīvotāju ekoloģiskās audzināšanas kardinālas uzlabošanas problēmas.

Kas tiek darīts ekoloģiskā stāvokļa saglabāšanā Kirova kolhozā, par to mūsu korespondentam bija saruna ar šīs saimniecības priekšsēdētāju, rajona Tautas deputātu padomes ilggadējo deputātu Broņislavu Laizānu. Viņš pastāstīja:

— Ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana saimniecības teritorijā jau vairākus gadus ir kolhoza kolektīva uzmanības centrā.

Sākšu ar ciematu. Stabulnieki aug, arvien vairāk te paceļas sabiedrisko un dzīvojamo ēku. Vecās attīrīšanas iekārtas savu jaudu bija izsmēlušas (pārslodze — 2,2 reizes), tāpēc pirms diviem gadiem ciematā uzbūvējām jaunas attīrīšanas iekārtas, ierīkojām kopēju kanalizāciju. Šīs sistēmas perspektīvā ir spējīgas kalpot vismaz 10 gadus. Tās uzrauga pensionārs Jānis Stabulnieks. Viņš savus pienākumus veic nevainojami. Vienā attīrīšanas iekārtu dīķī ielaistas zivis. Rokam vēl vienu dīķi. Ciematu cenšamies labiekārtot, padarīt arvien skaistāku.

Ilgus gadus ciematā, vecā stallī atradās ķīmikāliju noliktava. Tas, protams, labi nebija — ķīmikālijas iekraujot, transportējot, inde izplūda gaisā. Tagad šīs noliktavas izvietotas 3 kilometrus no centra, neitrālā vietā.

Ķīmikālijas nezāļu un kaitēkļu apkarošanai sējumos izmantojam loti uzmanīgi un piesardzīgi, lai nenodarītu launumu dabai. Agroķīmiķe Svetlana Cvetkova savā attieksmē pret uzticētajiem pienākumiem ir uzdevumu augstumos. Nezāles cenšamies apkarot vairāk agrotehniski nekā ķīmiski — tīrumos arumu 2 — 3 reizes kultivējam, veicam citus agrotehniskos pasākumus.

Kolhozā ir labas slēgtas minerālmēslu noliktavas. Lai ar ķīmikālijām nepiekaisītu vietējās Ošas un Sovankas upītes, novadgrāvjus, mežu nostūrus, tādējādi nenodarītu pāri dabai, minerālmēslu izsēju stingri kontrolējam.

Liela nozīme ir organiskā mēslojuma saglabāšanai un uzkrāšanai. Vircai neļaujam aizplūst no fermām. Dravniekos ierīkota mēslu krātuve — laukums 6 000 tonnām. Tagad arī vecie salmi neiet zudumā — tos pārvēršam labā organiskajā mēslojumā. Nākamgad uzbūvēsim otru tādu mēslu krātuvi — laukumu.

Saimniecībā plaši izvērsta melioācija. Tomēr ar tādu aprēķinu, lai nekaitētu ekoloģijai, dabas skaistumam. Veidojot vienlaidus laukus, pametam vecu koku pudurus, birztalas, lai ir kur stirnai, zaķim apmesties, cilvēkam papriecāties.

Sovankas upītē paredzēts ierīkot peldvietu un zivju audzētavu. Izstrādāts projekts 78 tūkstošu rubļu vērtībā. Sogad trešajā ceturksnī 21. PMK melioratori uzsāks dīķa un peldētavas būvi.

B. Laizāna stāstījumu pierakstīja J. GURGONS

Darbīgs mūžs

Stabulniekos viņu pazīst visi. Šo nerimtīgo, nenogurstošo vīru, tagad jau pensionāru Pēteri Stabulnieku. Te viņš piedzimis, izaudzis, aizvadījis mūžu, nekāda darba nav baidījies, strādājis pēc labākās sirsdsapziņas, arī tagad, vecuma gados, nesēž rokas klēpī salicis.

Pēteris Stabulnieks savā dārzā.

Darbīgs mūžs ir Pēterim Stabulniekam. Viņš dzīvo pašā 1928. gadā celtajās mājās, vietā, kur 9 hektāru platībā izveidoja viensētu. Bet aramzemes bija tikai 5 hektāri. Vajadzēja prast dzīvot, lai savilktu galus kopā. Zemnieka sikstums uzvarēja.

Kādi darbi mūžā tik nav darīti! Pirmajos desmit kolhoza gados Pēteris Stabulnieks bija linu posminieks. Cik mārku, mērcējot linus, nebija izbrists. Nereti darbs pie liniem ievilkās līdz vēlam rudenim un izmērcētos stiebriņus vajadzēja vilkt ārā no ūdens, vispirms izdauzot ledu. Tāpēc tagad vecumā sāp kājas.

Vēlāk 16 gadi nostrādāti par mehanizatoru. Pēterim Stabulniekam reizēm bija uzticēti pat divi traktori — ar T-40 viņš pārvadāja graudu kravas, ar vācu šasiju cēla labibu klēti, dzirnavās. Viņš bija malējs — sagādāja barību kolhoza cūkām un liellopiem.

Tagad jau sešus gadus Pēteris Stabulnieks ir pensijā. Bet vai darba kļuvis mazāk? Pie darba radis visu mūžu, viņš to nepamet arī vecumdienās. No rīta līdz vakaram nodarbošanās piemājas saimniecība. Dzīvesbiedre pirms vairākiem gadiem mirusi, un viss mājas solis veicams pašam. Jāapkopj, jāpabaro un jāizslauc divas govis, jānodod valstij piens. Līdz kondicijai jānobaro bullēns, rudenī jānodod. Jāpabaro cūkas un vistas. Jāapstrādā dārzs, jāsarūpē malka. Tā rit diena aiz dienas, gads aiz gada.

Mīlestību pret zemi, uzticību tai Pēteris Stabulnieks ieaudzinājis savos dēlos. Viņi palikuši tēva mājās, strādā dzimtajā Kirova kolhozā: vecākais Kārlis ir traktorists, jaunākais Arvīds — atslēdznieks. Meita Silvija izmācījusies par ārsti, strādā Maltā, bet bieži brīvajā laikā atbrauc mājās, piepalīdz tēvam.

Darba tikums pārgājis mantojumā jaunajā Stabulnieku paaudzē.

J. AIZKALNS
J. SILICKA foto

Brīvu vietu nav!..

Klāt vasara — sen gaidītā un izsapņotā! Pārgājienu, ekskursiju, saules un ūdens pelžu laiks. Vārdu sakot, atpūta un brīvība!

Protams, lauku skolēniem dažādo mājas rūpju dēļ ista «gurkošanās» diez vai izdosies. Taču arī pilsētniekus nebūt ne visus apmierina trīs mēnešus laiskas atpūtas perspektīvas.

Ko šai situācijā darīt? Protams, kā ik vasaras — doties uz darbā iekārtošanas biroju un izvēlēties kādu no allaž brīvajām darba vietām. Tātad: «Ko piedāvāsiet šovasar?», vaicāju biroja vadītājai S. Brocānei, un

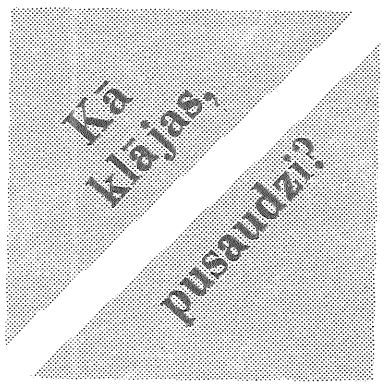

biju visai pārsteigta, dzirdot, ka pusaudži (sākot ar atļauto 14 gadu vecumu) grib vasarā strādāt darbu, kas viņiem pa spēkam, taču birojs maz ko var līdzēt.

Salīdzinot ar pagājušo gadu, šovasar piedāvāto darba vietu skaits strauji samazinājies. Daudzas organizācijas un uzņēmumi, kuri vasaras strādniekus kādreiz pieprasīja vairumā, — SCO, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu apvienība, cietes rūpnīca, «Lauktehnikas» rajona apvienība u. c., — šogad iztiek pašu spēkiem vai praksē uzņem arodskolu audzēkņus. Tiesa, daudzviet bez biroja starpniecības bērni tiek pieņemti darbā uzņēmumos, kur strādā viņu vecāki. Tas ir apsveicami un mērķtiecīgi, taču šie pusaudži ir tikai daļa no strādāt gribētājiem. Bet pārējie?

Uz statistikas precizitāti šie dati nepretendē, taču, sākoties skolu brīvdienām, tūlīt pilsētās strādāt izteikuši vēlēšanos jau apmēram 20 pusaudži. Uzņēmumu un organizāciju piedāvāto vietu skaits uz to pašu laiku — 19. Situācija pazīstama — kas pirmais nāks, tas pirmais saņems... (Pēc pāris dienām piezvanījusi, uzzināju, ka vēl dažas darba vietas skolēniem ir piedāvājusi cietes rūpnīca, siera rūpnīca, Līvānu stikla fabrika un eksperimentālā koksnes konstrukciju rūpnīca.) Taču jāņem vērā, ka daudzi skolu jaunieši jūnijā atrodas militārajā sporta nometnē, citi — vēl kārto eksāmenus vai vienkārši atpūšas. Visvairāk strādātgribētāju, kā apstiprināja S. Brocāne, būs jūnija vidū vai jūlijā...

Pie reizes — vēl par kādu problēmu, kas pagaidām nav problēma, bet par tādu solās kļūt. Ne visi vidusskolēni pēc 10. vai 11. klases absolvēšanas turpinās mācīties. Liela daļa no viņiem gribēs uzsākt darba gaitas tepat rajonā, un jādomā, ka šādu jauniešu nebūs mazums. Bet darbā iekārtošanas biroja rīcībā ir tikai 10 speciāli šim nolūkam rezervētas darba vietas. Atkal — kas pirmais...

Bet nu atgriezīsimies pie skolēniem. Pastrādāt, lai papildinātu savu personīgo vai ģimenes budžetu, tas ir saprātīgs un arī likumīgs lēmums, taču pusaudžu darbiekārtošana vasarā, kā izrādās, kļūst par problēmu.

Ja tā padomā, vajadzētu priecāties — darba kolektīvi nokomplektēti, iestājies saimnieciskais aprēķins, bet zemākas kvalifikācijas darbu kļūst mazāk (domāju, skolēni pretendē pārsvarā uz šīm vietām). Taču, lai kā priecājos par augšupeju šai jomā, nevaru nedomāt par pilsētas bērniem, kuri tā arī «burzīsies» pa ielām un pagalmiem, vecākiem raizes sagādādami. Par pusaudžu darba neizdevīgumu saimnieciskā aprēķina apstākļos — to es nesaprotu, jo skolēni, noslēdzot ar darba devēju līgumu par noteiktu pienākumu izpildi, nebūt nekļūst par darba kolektīva locekļiem, negrauj kolektīva rādītājus ar savu mazāk ražīgo darbu un arī algu saņem — atkarībā no izstrādes.

Kā jūtams, visi pusaudži, kas vēlēsies, darbu tomēr nedabūs. Varētu jau par to tā neuztraukties, ja vien viņiem būtu izvēles iespējas. Bet diemžēl LOTOS vienību tā paša saimnieciskā aprēķina dēļ ar katru gadu kļūst mazāk, bet pionieru vai citāda veida bērnu atpūtas nometnes mūsu rajonā sen aizmirstas.

...Vakar lija. Tā kā uz ielas un pagalmā nekas interesants nenotika, pusaudžu bariņš kāpņu telpā spēlēja kartis. Ari tā ir izeja no garlaicības.

S. JOKSTE

Kam vajadzīgs šis zeņķis?

Izraksti no nepilngadīgo lietu komisijas sēžu protokoliem, skolu dotajiem raksturojumiem:

8. klases skolnieks N. uzlauzis vairākas garāžas, skolu neapmeklē, mācīties nevēlas...

N. kavē stundas, klaiņo...

N. klaiņo, 3. mācību ceturksnī daudzos mācību priekšmetos nav atestēts,

pret N. ierosināta kriminālliete...

Seko arī atbilstošs lēmums:

«Par jaunprātīgu izvairīšanos no mācībām, klaiņošanu skolas administrācijai dot atļauju nepilngadīgā N. atskaitīšanai.

Nepilngadīgajam N. 10 dienu laikā ar darbā iekārtošanās biroja palīdzību iekārtoties darbā».

Punkts. No šīs vietas daudziem nepilngadīgajiem jāsākas patstāvīgajai darba dzīvei. Dīvaini, vai ne, — 13, 14, 15 gadu vecumā? Bez profesijas, bez iemaņām un bieži — arī bez vēlēšanās sevi lieki apgrūtināt ar darbu sabiedrības labā.

Cilvēkam jātic, bet, ja šim cilvēkam nav gribējies vismaz astoņus gadus regulāri ierasties skolā, vai pašdisciplīna un patstāvība radīsies darbā? Protams, ir izņēmumi — padsmitgadnieki, kas stingri izlēmuši, ka viņu vieta ir darbā nevis skolas solā. Diemžēl rakstura stingrība nav raksturīga pusaudžiem, kas ierodas uz nepilngadīgo lietu komisijas sēdēm, un atskaitīšana nav vis viņu izvirzīts mērķis, bet gan daudzu pārkāpumū rezultāts.

10 dienu laikā jāsāk strādāt. Lauku zēniem un meitenēm šai ziņā ir vieglāk. Ja viņu vecāki līdz atļauju dēļa vai meitas atskaitīšanai no skolas, tad vecāki viens vai otrs arī palīdz savai atvasei iekārtoties darbā. Vai nu sev līdzās vai turpat saimniecībā — uz lauka, fermā. Darbā, kur pusaudžiem pietiek spēka un saprašanas un par kuru viņi spējīgi atbildēt.

Ko darīt pilsētniekiem? Šīs bažas nav veltīgas. Jo līdz ar demokratizācijas procesiem izglītības jomā, kas ļauj skolēniem un pedagogiem lemt par skolā atrasties nepieciešamību, arī citās jomās un darba kolektīvos iestājušies līdzīgi procesi. Proti, pastāv «Likums par valsts uzņēmumu». Tā darbības rezultātā ne direktors, ne kadru daļas vadītājs, bet tieši darba kolektīvs, brigāde lemj par jauna locekļa darbā pieņemšanu.

Un sakiet, lūdzu, kam gan vajadzīgs zeņķis, kas neko lāgā neprot, darbā ierodas 4 stundas, bet saņem pilnu darba algu, kura vietā bieži vien būs kas jāpadara un vēl jāuztraucas, ka tik kas nenotiek. Šādas darbā stāšanās iznākums (ja vien pusaudzim nav «pazīšanās» — vecāku vai kāda, kas par viņu galvotu un pieskatītu) ir viegli nojaušams. Tādējādi 10 dienu termiņš, lai iestātos darbā, izrādās visai nereāls. Arī tādēļ, ka šādu darba meklētāju — no skolas atskaitītu pusaudžu, kļūst arvien vairāk, bet nekvalificētais darbaspēks mūsdienu uzņēmumos un organizācijās vajadzīgs arvien mazāk. Vai par to var vainot uzņēmumu vadītājus un darbiniekus?

Domāju, ka nevar īsti vainot arī skolu. Ja katrā klasē ir tikai viens skolēns, kuram jāliek «bezizmēra» trijnieki, bet nupat — arī atļautie ceturkšņa divnieki, kurš skolā ierodas tikai kā viesis, turklāt — ar pretenzijām pret visu un visiem, var atļauties būt rupjš, nepaklausīgs un tomēr tikt pārcelts nākošajās klasēs, vai tas negrauj skolas, izglītības prestižu? Vai nepazemo skolotājus, klasesbiedrus? Vai 30 cilvēku klasē pārējiem 29 neliek domāt, ka arī bez darba var «kulties» uz priekšu?..

R. MIČULE, nepilngadīgo lietu komisijas atbildīgā sekretāre:

«Skolai, protams, ir labāk atskaitīt, un viņu par to nevar nosodīt. Darbā iekārtošanas birojam nav ko piedāvāt. Pašiem nav specialitātes. Bieži ir tā, ka sākuši strādāt, pusaudži darba vietā snauduļo, prāto, kā tik nedarīt. It kā — bērni vēl, pie tam pie darba nepieraduši. Ja ir atrasta pastāvīga darba vieta, ar komisijas lēmumu sūtām viņus turpināt mācības vakarskolā, bet to viņi dara nelabprāt. Tas ir tāds kontingents. Uztrauc arī tas, ka likumpārkāpumus pusaudži reti izdara pa vienam, pārsvarā — divatā, trijatā. Šobrīd šādu no skolām izslēgto pusaudžu ir jau krietni daudz.

Viņiem vajadzētu kādu speciālu darba vietu un nodarbošanos. Piemēram, veikt sadzīves, komunālos pakalpojumus».

M. MIHAILOVS, rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks:

(Turpinājums 4. lpp.)

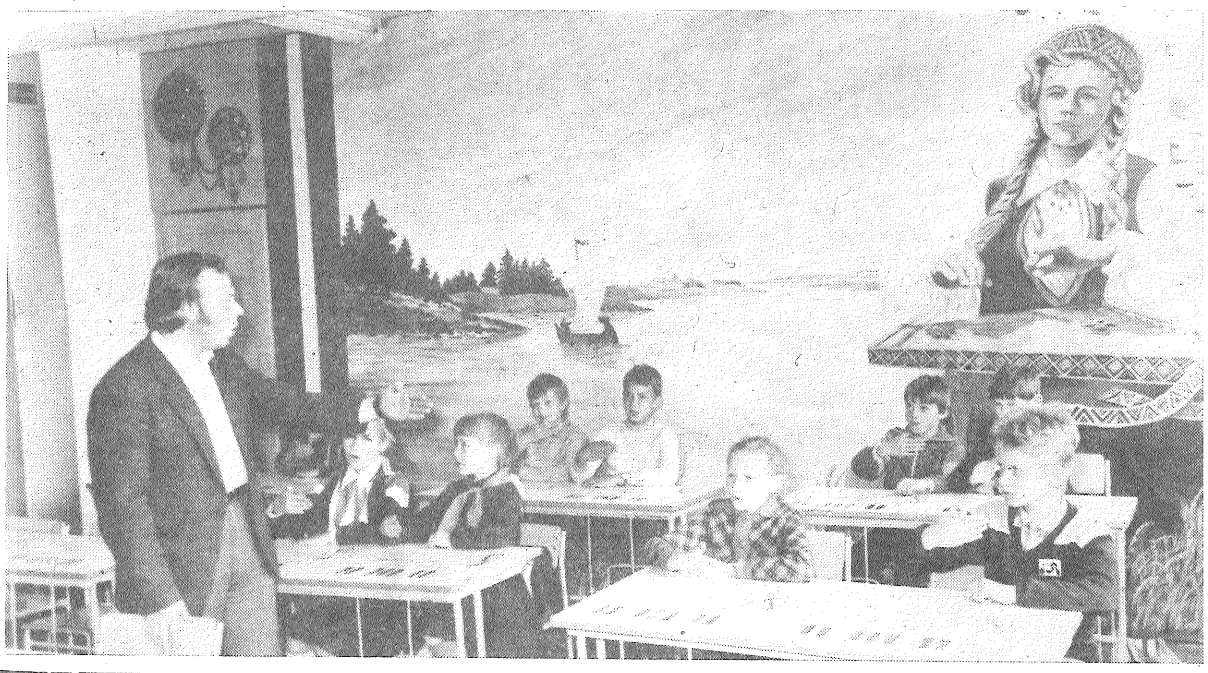

Dziedot dzimu . . .

..dziedot augu,
dziedot mūžu nodzīvoju.
(T. z.)

Ar šiem vārdiem vislabāk var raksturot skolotāju Jāzepu Skuteli. Reizē ar viņa ienākšanu Rudzētos atgriezās dziesma, kas ilgus gadus bija pieklususi. Nebija tāda cilvēka, kuram bez muzikalitātes daba būtu dāvājusi arī milzīgas darbaspējas un darbagribu, organizatora talantu. Jāzeps bez jebkādas svārstīšanās uzvēla sev plecos milzīgu slodzi — kļuva par vadītāju vokāli instrumentālajam ansamblim, jauniešu ansamblim, folkloras grupai un vēl kādu laiku spēlēja pavadījumu deju kolektīvam.

Darboties griba ir tik liela, ka viņš jau tagad sācis veidot jaukto kori ciemā. Cilvēki Rudzētu pusē, kā jau laikam visa mūsu tauta, ir dziedoši. Taču laukos darbs dzen darbu, un tai kopā sanākšanai ne vienmēr atliek laiks. Ļoti gribētos, lai tomēr mēs sāktu domāt ne tikai par savu dienišķo maizi, bet arī par savu dvēseli, kultūru. Arī padomju saimniecības «Rudzāti» vadība varētu vairāk atbalstīt — ne tikai ar līdzekļiem, bet arī pašiem iesaistoties pašdarbībā.

Ķersimies visi kopā pie tautas dvēseles izkopšanas, lai jaunajam speciālistam, kurš stājies pie darba ar visu sirdi, nekad bezspēkā nenolaistos rokas, redzot citu vienaldzību.

V. SPRIŅĢIS,
Rudzētu vidusskolas direktors

ATTĒLĀ: skolotājs J. Skutelis rosina interesi par mūziku jaunāko klašu skolēniem. J. SALNAVIEŠA foto

Kam vajadzīgs šis zeņķis?

(Sākums 3. lpp.)

«Agrāk nepilngadīgo lietu komisijas sēdēs jautājumi par atskaitīšanu bija reti. Piespiedām mācīties bērnus, piespiedām vecākus. Tagad uz katru iesniegumu dodam atļauju atskaitīšanai. Taču ražošana nav bērnudārzs un nav arī labošanas darbu iestāde, un es pilnīgi saprotu vadītāju un darba kolektīvu nostāju.

Agrāk ar rajona izpildkomitejas lēmumu uzņēmumos tika rezervētas darba vietas nepilngadīgajiem. Tagad — līdz ar «Likuma par valsts uzņēmumu» stāšanos spēkā rajona izpildkomitejai nav tiesību likt kādu pieņemt darbā.

Pārsvarā — apmēram 90 procenti — atskaitīti tiek zēni no 7. līdz 9. klasei. Jāsagaida dienests armijā? Bet arī dienestam vajadzīgi daudzmaz izglītoti cilvēki. Bet šiem puišeļiem cik klašu viela apgūta?..

Šī problēma kļūst aktuāla visā republikā, bet, kā to tuvākajā laikā risināt, nezinu».

V. TRUBIŅŠ, vecākais nepilngadīgo lietu inspektors:

«Tādu sociāli atstumto ir daudz. Pārsvarā no nepilnajām ģimenēm, no nelabvēlīgajām. Atskaitīt ir vienkārši. Bet ko tālāk? Tālāk vainīgi esam mēs — nepilngadīgo lietu inspekcija, jo nevaram izaudzināt, izkontrolēt.

Domāju, vismaz līdz 8. klasei nevajadzētu atskaitīt.»

J. LAZDA, TIN vadītājs:

«Domāju, ir pareizi, ka atskaitīt vai neatskaitīt jautājumu izlemj skolas pedagoģiskās padomes sēde, bet nepilngadīgo lietu komisija lēmumu tikai akceptē. Ir jābūt iespējai skolēnu no skolas atskaitīt. Varbūt skan nežēlīgi, taču pedagogiem jādomā par atlasi, par skolēniem, kas vēlas apgūt zināšanas. Kāpēc kāds visu mūžu jāvelk līdzi? Cilvēkam jāatrodas savā vietā. Ja nevēlas mācīties, jāstrādā. Tiem, kas vēlas mācīties, jāiet uz priekšu. Taču, atskaitot no skolas, ir jādod iespēja apgūt profesiju.

Vajadzētu izveidot jaunu profesionālu orgānu, kura sastāvā būtu pedagogi, ārsts, psihologs, nepilngadīgo lietu inspekcijas darbinieki un kas atsevišķi nodarbotos ar šiem pusaudžiem. Jo ne darbā iekārtošanas biroja, ne nepilngadīgo lietu inspekcijas daži darbinieki nespēj uznemties pastāvīgas rūpes un kontroli pār viņiem.

Noteikti vajadzīgs arī vietējais darba profilaktorijs, kas nodrošinātu šos pusaudžus ar darbu».

S. BROCĀNE, Preiļu darbā iekārtošanas biroja vadītāja:

«Esmu kategoriski pret atskaitīšanu no skolas. Bērniem ir jābeidz 11 vai vismaz 8 klases.

Stāvoklis ir slikts. Nav darba piedāvājumu, kurp šos nepilngadīgos uz pastāvīgu darbu nosūtīt. Pirmajā vietā taču visur rublis, nevis cilvēks. Kāds tur vairs cilvēka faktors... Man nav arī tiesību darbā nosūtīt. Es iesaku, bet vai pieņemt — izlemj darba vietā.

Vajadzētu šos pusaudžus kaut kur atsevišķi nodarbināt. Vai nu mācību un kursu kombinātā, vai dibināt kādu skolēnu kooperatīvu. Lai griež slotiņas, dara jebkuru citu darbu, ko prot un kas rajonā vajadzīgs.

Mums visiem steidzami kaut kas jādara.»

...Tā, lūk. Varam izlikties, ka nav pieaugušo — alkoholiķu, slīmestu un klaidonu, kas nevar dabūt darbu vai klīst no vienas darbavietas uz otru. Bet nevaram taču rīkoties kā strausi, kad runa iet par nepilngadīgajiem bezdarbniekiem! Padomājiet vien, ko tik visu nevar sastrādāt pusaudži, kuriem nav jāiet skolā (mūs atskaitīja), kuriem nevajag strādāt (mūs nekur nepieņem) un kurus nevar saukt pie atbildības par liekēdību (mēs — nepilngadīgi). Pusaudži, kuriem naudas nav, bet kuriem tā vajadzīga un līdz ar to — jādabū...

Šo pusaudžu nav maz, un ar katru dienu kļūst vairāk. Nepilngadīgos bezdarbniekus rajonā drīz varēsim skaitīt desmitos.

Ko lai dara? Vai mazie klaiņotāji, potenciālie likumpārkāpēji, pusaudži, kuru dzīvei pēc atskaitīšanas no skolas ir zudusi pēdējā reālā kontrole (jo bieži vien ģimene šīs funkcijas nekad nav veikusi) nevienu neuztrauc? Vai tepat rajonā (raiona vadībai, darbu piedāvāt spēļīgajiem dienestiem) patiešām nebūtu vērts padomāt (loti ātri padomāt) par iespēju viņus nodarbināt? Laut strādāt un nopelnīt. Palīdzēt šiem cilvēkbērniem dzīvot to dzīvi, kuru viņi ir izvēlējušies, nevis konstatēt kārtējos likumpārkāpumus un tomēr laut viņiem ieslīgt tai sociāli bīstamajā atstumto cilvēku dzīvē, kuras cela sākumā viņi jau atrodas. Diemžēl. Bet vai tādēl mūsu sabiedrībai no saviem bērniem jāatsakās?

S. JOKSTE

7. dziesmu festivāls „Gaujas atbalss"

E. Melngaiļa Tautas mākslas centrs un Sigulda pilsētas kultūras nams no 14. līdz 16. jūlijam organizē 7. republikānisko dziesmu festivālu «GAUJAS ATBALSS». Festivāla konkursa koncerti notiks Gaujas Nacionālā parka teritorijā — šī gada 14. jūlijā Siguldā, 15. jūlijā Valmierā un noslēguma koncerts 16. jūlijā Cēsīs.

Festivāla devīze — «LATVJU ZEME, DĀRGA, SVĒTA, — TEV LAI MŪSU DZIESMA SKAN».

Aicinām piedalīties mūsu republikas pašdarbības kolektīvus, kuru sastāvā ir viens vai vairāki vokālisti: roka grupas, vokāli instrumentālos ansambļus, estrādes vai country mūzikas grupas, tautas mūzikas ansambļus, modernizētās lauku kapelas, ansambļus, kas savā priekšnesumā apvieno dažādus stiliskos novirzienus, kā arī individuālos izpildītājus — solistus, duetus, kvartetus utt., kuru rīcībā ir minimāls instrumentāls pavadījums.

Kolektīvi un atsevišķi izpildītāji festivālā uzstājas ar 25 — 30 minūšu garām tematiskām programmām, kurās iekļautās dziesmas atspoguļo Latvijā samilzušās un joprojām neatrisinātās ekoloģiskās, ekonomiskās, sociālās un citas aktuālās problēmas.

Katrs festivāla dalībnieks var iestudēt un atskaņot vienu vai vairākas jaunrades dziesmas, kas nedrīkst būt iepriekš publicētas vai atskaņotas.

Visus festivāla koncertus vērtē žūrija un festivāla noslēgumā nosaka uzvarētājus, kurus apbalvo ar naudas prēmijām, piemiņas balvām vai diplomiem.

Visus interesentus lūdzam iesūtīt Siguldas pilsētas kultūras namam pieteikumu par piedalīšanos festivālā. Ar festivāla nolikumu varat iepazīties sava rajona kultūras nodaļā. Uzziņas par festivāla norisi varat saņemt no Ivara Mazura, tālrunis — Rīga 336073, vai Māra Namnieka, tālrunis — Sigulda 72173.

Laipni lūdzam mūsu republikas mūziķus ar savu piedalīšanos festivālā «GAUJAS ATBALSS» iekļauties tautas sāktajā atjaunotnes kustībā, parādīt savu attieksmi pret visām Latvijā pašlaik eksistējošām problēmām.

Festivāla «GAUJAS ATBALSS» organizatoru vārdā

M. NAMNIEKS,
Siguldas pilsētas kultūras nama direktors

Redaktors P. PĪZELIS

DAUGAVPILS CEĻOJUMU UN EKSKURSIJU BIROJS

piedāvā šādas ceļazīmes:

Ceļojumiem ar vilcienu (grupām):

Sortavala — Petrozavodska — Kiži — Valaama — Ļeņingrada — no 17. līdz 22. augustam (30 cilvēkiem);

Maskava — no 1. līdz 5., no 7. līdz 12., no 14. līdz 19. septembrim (30 cilvēki), no 6. līdz 10., no 5. līdz 10., no 7. līdz 13., no 12. līdz 17., no 20. līdz 25., no 26. līdz 31., no 27. līdz 31. oktobrim (30 cilvēkiem);

Kijeva — no 14. līdz 19. septembrim (15 cilvēkiem);

Ļvova — no 12. līdz 17. oktobrim (15 cilvēkiem);

Kohtlajerve — Narva — Tartu — Tallinna (2 dienas) — no 5. līdz 10. jūlijam (30 cilvēkiem, cena 3360 rubļi);

Ceļojumiem ar vilcienu (individuāli):

Sevastopole (dzīvošana privātsektorā, ekskursija uz Sevastopoli, Jaltu, Bahčisaraju) — no 26. jūnija līdz 11. jūlijam (8 ceļazīmes), no 24. augusta līdz 8. septembrim (15 ceļazīmes);

Ļeņingrada — no 6. līdz 17. jūlijam (8 ceļazīmes);

Klaipēda — Palanga — Liepāja — no 23. jūlija līdz 3. augustam (7 ceļazīmes).

Ceļojumiem ar lidmašīnu (grupām):

Perma — no 5. līdz 9. jūlijam (cena 5220 rubļi), no 6. līdz 10. augustam (cena 2610 rubļi), 15 cilvēkiem;

Krasnojarska — Šušenska — Abakāna — no 10. līdz 16. jūlijam, no 1. līdz 7. augustam (cena 9270 rubļi);

Pjatigorska (Esentuki, Ţeļeznovodska, Teberda — Dombaja) — no 21. līdz 25. augustam (cena 2895 rubļi), 15 cilvēkiem, no 9. līdz 13. augustam, no 14. līdz 18. augustam (cena 5640 rubļi);

Baku — no 7. līdz 11. augustam, no 8. līdz 12. septembrim, no 25. līdz 29. augustam (cena 6180 rubļi);

Odesa — no 18. līdz 22. augustam (cena 5310 rubļi).

Ceļojumiem ar lidmašīnu (individuāli):

Pjatigorska (dzīvošana tūristu kompleksā «Ozjornij» pa 3 — 4 cilv.) — no 1. līdz 10. jūlijam (cena 248 rubļi);

Ordžonikidze — Chinvali — Kazbegi — Tbilisi — no 16. līdz 28. jūlijam (cena 320 rubļi);

Melitopole (viesnīca, pa 2 — 3 cilvēki. Brīvajā laikā tūristus aizved uz Kirilovku, uz Azovas jūras krastu) — no 1. līdz 10. augustam (cena 231 rublis);

Tiraspole (Dņestras upe. Dzīvošana labiekārtotos dzīvokļos privātsektorā pa 2—4 cilvēki) — no 1. līdz 15. augustam (cena 270 rubļi, bērnam no 5 līdz 12 gadiem — 249 rubļi);

Kišiņeva (dzīvošana ciematā Vaduluivode, atpūtas bāzē pa 2 — 3 cilvēki) — no 19. augusta līdz 3. septembrim (cena 280 rubļi),

Sevana — no 15. līdz 30. augustam (cena bērniem — 250 rubļi, pieaugušajiem — 322 rubļi);

Taškenta (tūristu komplekss, pa trīs cilvēki) — **Urgenča — Buhāra — Samarkanda** (ar tūristu vilcienu) — **Čirčika** (tūristu komplekss, pa 3 — 4 cilvēki) — no 26. septembra līdz 11. oktobrim (cena 395 rubļi).

Ceļazīmes var iegādāties: 228400, Daugavpilī, 5. augusta ielā 25.

Tālruņi: 26206 — ceļojumiem ar lidmašīnu, 26503— ceļojumiem ar vilcienu.

Aicinām rajona iedzīvotājus **nodot mantas ķīmiskajā tīrīšanā**, savlaicīgi sagatavoties rudenim.

No 3. līdz 31. jūlijam ķīmiskā tīrītava būs slēgta.

Administrācija

Zemnieku saimniecību īpašniekiem, kas vēlas iegādāties vieglo automašīnu IŽ—21251 (vērtība 7 400 rubļi), griezties agrorūpnieciskajā apvienībā «Preiļi».

Izsakām visdziļāko līdzjūtību skolotājai Albīnai Daugavietei sakarā ar MEITAS traģisko nāvi.

Silajāņu astoņgadīgās skolas skolotāji

Likās, ka tu dzīvot spētu
Vēl trīs mūžus, māmulīt,
Ka tu aiziet nevarētu
Tur, kur tikai klusums mīt.

(M. Ķempe)

Izsakām dziļu līdzjūtību Liepu ģimenei sakarā ar JUZEFAS LIEPAS nāvi.

Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas kolektīvs

ĻEŅINA KAROGS

● MŪSU ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 21769, agrorūpnieciskā kompleksa, sporta, skolu un jaunatnes dzīves nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, foto korespondents — 22203, korektori, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpilī, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Zvaigzne» (Rīgā, M. Gorkija ielā 105). Viena nos. iespiedlokšņa. Ofsetiespiedums.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета КП Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке.

Metiens 14 720 eksemplāri (latviešu valodā — 10352 eks., krievu valodā — 4368 eks.).

Indekss 68169.

Pas. 855.